

2011WMC43 bijlage 4

Kaderbrief Jeugdzorg 2012: 'Samen verder.....'

Inhoudsopgave

Verantwoording.....	3
1. Inleiding.....	4
2. De Utrechtse visie op jeugdzorg.....	5
3. Stand van zaken; wat is bereikt ?.....	6
4. Samen verder.....	12
5. Waar zetten wij op in in 2012 ?.....	14
6. Bijstelling landelijk beleidskader.....	16
7. Financieel kader.....	17

Verantwoording

In 2008 hebben Provinciale Staten van Utrecht het beleidskader jeugdzorg 2009-2012 vastgesteld. De Wet op de jeugdzorg (WjZ) schrijft voor dat Provinciale Staten iedere vier jaar het beleidskader Jeugdzorg vaststellen en vervolgens jaarlijks toetsen of bijstelling nodig is.

Provinciale Staten hebben in 2008 naar aanleiding van de aanbevelingen van het auditrapport “Sturen in vertrouwen” van Provinciale Staten, nadere invulling gegeven van hun kaderstellende en controlerende taken op het terrein van jeugdzorg. Op grond hiervan ontvangen Provinciale Staten jaarlijks - voor de zomer - een Kaderbrief Jeugdzorg, die hen in staat stelt om tijdig, voorafgaand aan de opstelling van het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma, de kaders te toetsen en zo nodig bij te stellen.

Ook het rijk beziet jaarlijks of het landelijk beleidskader bijstelling behoeft (art. 36 WjZ). Bijstelling van het landelijk beleidskader door het rijk kan tot bijstelling van het provinciale beleidskader en / of het provinciale uitvoeringsprogramma leiden. Het rijk heeft aangegeven, dat zij verwacht dat op een aantal punten het landelijk beleidskader zal worden bijgesteld. Deze punten zullen in deze kaderbrief worden verwerkt en/of benoemd.

De missie van de Jeugdzorg voor de provincie Utrecht is:

Kinderen zo goed mogelijk thuis laten opgroeien

Iedereen die op de één of andere manier betrokken is bij de jeugdzorg realiseert zich dat het om kinderen en jongeren gaat, die in een kwetsbare positie verkeren, maar tegelijkertijd nog volop kansen hebben. Hoe eerder deze kinderen en jongeren geholpen worden, hoe groter de kans dat zij opgroeien tot zelfstandige volwassenen, die hun kwaliteiten weten te benutten.

1. Inleiding

Het jeugdzorgstelsel zal de komende periode drastisch veranderen. Hoewel uit onder andere de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg (november 2009) blijkt dat er onder de regie van provincies het nodige is bereikt, kan ook op basis van de evaluatie worden geconstateerd dat een aantal doelstellingen uit de wet niet is gerealiseerd: het recht op jeugdzorg kan onvoldoende worden gerealiseerd en de intersectorale samenwerking is onvoldoende tot stand gekomen.

Stelselwijziging

Mede op basis van diverse adviezen, waaronder de parlementaire werkgroep ‘Toekomstverkenningen’, is de gewenste stelselwijziging opgenomen in het huidige regeerakkoord.

In essentie komt de voorgenomen stelselwijziging conform het regeerakkoord op het volgende neer:

- de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg komt integraal bij de gemeente te liggen;
- de financieringsstromen worden gebundeld;
- de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) vormen de front office voor de jeugdzorg;
- het beroep op jeugdzorg moet worden verminderd;
- de bureaucratie moet worden beperkt.

De voorgenomen wijzigingen zijn inmiddels uitgewerkt en worden vastgelegd in een *Bestuursakkoord Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen*. Op het moment van schrijven van deze Kaderbrief is het concept Bestuursakkoord 2011 – 2015 door de onderhandelaars ondertekend. Hierin staat het volgende tijdspad:

Uiterlijk in 2016 moet de decentralisatie van alle onderdelen van de jeugdzorg gerealiseerd zijn. In de periode van 2014 tot en met 2016 zal fasegewijs de ambulante hulp overgaan, de dag- en residentiele hulp, de overige onderdelen van de provinciale jeugdzorg (kindertelefoon, diagnostiek, indicatiestelling, casemanagement, advies en meldpunt kindermishandeling), de jeugd-GGZ en jeugd-LVG en gesloten jeugdzorg. De jeugdreclassering en de jeugdbescherming zullen aan het einde van deze periode overgaan. Partijen zullen zich inspanssen de decentralisatie zo spoedig mogelijk vorm te geven.

Gelet op het belang en de complexiteit van de overdracht van de jeugdzorg en jeugdreclassering is het nodig dat er een goede monitoring plaatsvindt van de voortgang van het transitieproces. Daartoe stellen rijk, IPO en VNG gezamenlijk een tijdelijke commissie in. Over opdracht, positionering en startmoment van de commissie maken partijen nadere afspraken in een nader op te stellen *transitieplan*.

Afbouw provinciale subsidierelatie

In het bestuursakkoord is afgesproken dat Rijk, IPO en VNG een overgangsregeling afspreken voor afbouw van de subsidierelatie van de provincies met hun instellingen en voor waarborgen van de hulp aan cliënten die op basis van de huidige wet recht hebben op (soms langdurige) jeugdzorg.

2. De Utrechtse visie op jeugdzorg

In het beleidskader 2009-2012 staat de *Utrechtse jeugd centraal*.

De Utrechtse Jeugd Centraal houdt in dat de jeugdzorg zo moet worden uitgevoerd dat die beantwoordt aan de wensen en mogelijkheden van het kind en hun gezin en zij zoveel mogelijk in staat worden gesteld om gebruik te maken van hun talenten.

Daarbij wordt uitgegaan van de volgende belangrijke leidende principes:

- Het kind centraal: organiseren en handelen met het kind als uitgangspunt;
- Empowerment als grondslag van hulpverlening;
- Werken met bewezen effectieve interventies door professionals die een partnership aangaan met cliënten.

Deze *uitgangspunten* onderschrijven wij ook in het Utrechtse coalitieakkoord 2011-2015 ('Focus, Vertrouwen en Oplossingsgericht'):

In verder doorgevoerde samenwerking met gemeenten blijven wij ons inzetten, zolang wij verantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg, voor een meer integrale, effectieve en toekomstbestendige jeugdzorg, echter zonder vooruit te lopen op de rijksplannen ten aanzien van de overdracht van verantwoordelijkheden.

....Daarbij ligt de focus op preventie en licht zorgaanbod. Verbetering van de zorgverlening is gericht op versterken van de eigen kracht van het kind en op methodieken die de natuurlijke netwerken van het kind versterken. Zolang de provincie verantwoordelijk is voor de inkoop van jeugdzorg, sturen wij op resultaten en effecten van afgeronde behandelingstrajecten... '(uit het Coalitieakkoord 2011-2015)

Bovengenoemde inzet geven wij vorm en inhoud vanuit de door ons in gang gezette ontwikkelingen op basis van:

- De uitvoering van de reguliere (wettelijke) taken, waaronder de (verdere) implementatie van de sturingsvisie p*q+e
- De opbrengsten van het programma Utrechtse Jeugd Centraal (UJC)
- Het afsprakenkader rijk – IPO 2010-2011

Wij sluiten met onze visie aan bij de doelstellingen uit de regeringsverklaring.

3. Stand van zaken; wat is bereikt?

In volgende paragrafen beschrijven wij op hoofdlijn wat de stand van zaken is en wat er tot nu toe bereikt is met betrekking tot onze reguliere (wettelijke) taken en het programma Utrechtse Jeugd Centraal. Een meer gedetailleerde beschrijving is terug te vinden in de 'Jaarrapportage Jeugdzorg 2011'. De Jaarrapportage wordt samen met de kaderbrief aan Provinciale Staten aangeboden.

3.1 Wettelijke taken

De provincie heeft primair tot taak een genoegzaam aanbod voor jeugdzorg tot stand te brengen. Wij doen dit door middel van subsidiëring van activiteiten van aanbieders van Jeugd- en Opvoedhulp en Bureau Jeugdzorg Utrecht (BJU).

3.1.1. Bureau Jeugdzorg Utrecht

Het bureau jeugdzorg heeft een centrale positie in het jeugdzorgstelsel. BJU voert een aantal wettelijke taken uit zoals de toegang tot de jeugdzorg, jeugdbescherming, jeugdreclassering, Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), kindertelefoon en zorgt voor de aansluiting met het voorliggende, gemeentelijke domein.

Vanuit haar centrale positie heeft BJU het beste zicht op de vraag naar jeugdzorg. Van BJU vragen wij daarom jaarlijks een advies welke zorg nodig is voor de Utrechtse jeugd. Onder meer vanwege haar centrale rol in het jeugdzorgstelsel vinden wij het van groot belang dat BJU optimaal functioneert vanuit een gezonde bedrijfsvoering. In de afgelopen periode heeft BJU haar bedrijfsvoering op orde gebracht en is door middel van een intensieve en transparante overlegstructuur de relatie tussen het provinciaal bestuur en BJU sterk verbeterd. Wij sturen BJU aan op basis van SMART geformuleerde prestatieafspraken.

Er zijn ook knelpunten, met name ten aanzien van de uitvoering van de jeugdbescherming. Landelijk wordt door het IPO en de brancheorganisatie Jeugdzorg Nederland geconstateerd dat de tarieven voor de jeugdbescherming en de jeugdreclassering onvoldoende zijn. Het budget voor de jeugdbescherming en de jeugdreclassering wordt - op basis het aantal cliënten van het jaar t-1 en de tarieven - door het rijk vastgesteld en verstrekt. Dit budget blijkt in de praktijk niet kostendekkend. Voor de jeugdbescherming heeft dit tot gevolg dat voor een beperkt deel van de jongeren met een maatregel, niet gewerkt wordt met de Deltamethodiek en de bijbehorende caseload van 1 : 15. Het rijk laat thans onderzoek uitvoeren naar de doelmatigheid van de inzet van de middelen voor de jeugdbescherming en de jeugdreclassering bij de bureaus jeugdzorg. Dit onderzoek moet uitsluitsel geven over de toereikendheid van de tarieven.

3.1.2 Zorgaanbod

Bij de sturing op het zorgaanbod gaan wij uit van het beginsel dat de overheid met enkele kernregels stuurt en ruimte wordt geboden aan instellingen, professionals en burgers. Voor de sturing, is behalve sturing op $p * q$ (prijs * aantallen cliënten), ook de effectiviteit (e) van de verleende zorg van belang. In deze financieringssystematiek ligt de nadruk op effectiviteit. Er wordt gewerkt met 20 landelijk uniforme bekostigingseenheden. Deze bekostigingseenheden zijn thans door alle zorgaanbieders in de administratie geïmplementeerd. Door de resultaten van de zorg te meten met de prestatie-indicatoren en te combineren met de mate van efficiency, kan stapsgewijs worden toegewerkt naar een sturingsmodel waarin de verhouding tussen de kosten van de zorg én de effecten van de zorg centraal komt te staan (p , q en e). De effectiviteit wordt met behulp van betrouwbare instrumenten (bijvoorbeeld Step en Cap-J) in kaart gebracht.

In 2010 en 2011 hebben wij onze subsidiebeschikking voor de aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp, gebaseerd op de uitroom van cliënten uit de zorg i.p.v. afrekening op basis van bezette capaciteit. Door deze afspraken geven wij aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp de gelegenheid om hun organisatie zodanig in te richten dat zij voor 2012 klaar zijn voor de volledige $p * q + e$ systematiek. Daarbij zijn wij er van uitgegaan dat de vraag in 2011 min of meer stabiel blijft zodat de ingekochte zorg in zijn totaliteit in de vraag kan voorzien.

3.1.3 Ontwikkeling implementatie p*q+e

Op dit moment zijn er belangrijke ontwikkelingen gaande in het hele veld die van invloed zijn op de verdere invoering van de p*q systematiek

- *Pilot De Rading*
De provincie financiert een pilot bij De Rading waarbij de invoering van de p*q systematiek in deze organisatie nauwgezet wordt gevolgd. De ervaringen met deze invoering worden met alle zorgaanbieders regelmatig gedeeld. De invoering van p*q bij de andere zorgaanbieders wordt nauwlettend gevolgd in de tweemaandelijks gesprekken met alle zorgaanbieders.
- *Clustering cliënten (cliëntprofielen)*
Invoering van de p*q+e systematiek vraagt om het vaststellen van zorgzwaarte. De aard en de ernst van het probleem zijn in grote mate bepalend voor de zorgintensiteit en dus voor de prijs die een cliënttraject kost. Het is de bedoeling dat BJU deze aard en ernst van het probleem bij iedere cliënt gaat vaststellen op basis van de STEP en mogelijk de CAP-J.
Op basis van een kwantitatieve analyse door de ADD-groep van het gebruik van de afgelopen jaren in de provincie Utrecht (duur en prijs) wordt een globale onderverdeling gemaakt in zwaarte van de problematiek. Dit onderzoek moet halverwege juni 2011 leiden tot een vier/vijftal clusters van cliënten en bijbehorende gemiddelde prijzen. Dit onderzoek wordt vergeleken/aangevuld met gegevens uit Amsterdam.
- *Onderzoek chroniciteit*
Op dit moment loopt er in het kader van het vaststellen van niet-uitstroomgestuurde zorg, een onderzoek naar chroniciteit (uitgevoerd door de ADD-groep). De uitkomsten worden meegenomen in de vraaganalyse.

3.2 Programma Utrechtse Jeugd Centraal

Het programma Utrechtse Jeugd Centraal (UJC) is de vernieuwingsagenda van de samenwerkende Utrechtse partners in de jeugdzorg, het lokale jeugdbeleid en de jeugdbescherming en is in 2008 vastgesteld door Provinciale Staten Utrecht.

Een belangrijk doel van het programma UJC is het versterken van de samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij de zorg voor het kind. Door onder andere de cliënt centraal te stellen, wordt van deze organisaties een andere manier van denken en handelen gevraagd. Het programma UJC ondersteunt hen hierin door het ontwikkelen van pilots, het stimuleren van samenwerking en professionalisering en het gebruik van effectieve methodieken. Aan de voorkant meer nadruk op preventie en vroegtijdig ingrijpen bij problemen, aan de achterkant meer aandacht voor uitstroom en nazorg. Volgens planning zal het programma UJC in 2011 worden afgerond. Op grond van het Coalitieakkoord 2011-2015, zal GS een nieuwe afweging maken voor het uitvoeringsprogramma UJC en beziën welke activiteiten in 2011 in dit kader zullen worden voortgezet.

3.2.1 Audit

Jaarlijks wordt het programma via een audit beoordeeld. Recent (maart 2011) heeft er een audit plaatsgevonden. Een van de conclusies van de audit is dat de organisatorische opzet van het programma UJC tot positieve heeft resultaten geleid: er is draagvlak voor een belangrijk veranderingsproces in de jeugdzorg mee gecreëerd en dit is verder uitgebouwd. Tevens is de samenwerking tussen de betrokken organisaties op gang gebracht en verbeterd.

Er worden echter ook kanttekeningen geplaatst over het gebrek aan samenhang en de complexiteit van het programma. De informatievoorziening over de verschillende programmaonderdelen verschilt sterk van elkaar waardoor het bewaren van overzicht over het programma en het bewaken van samenhang wordt belemmerd. De rapportage van de audit wordt als bijlage bij de jaarrapportage jeugdzorg 2011 gevoegd.

3.2.2 Effectiviteit van het programma en nieuwe afweging op grond van het Coalitieakkoord

De meeste onderdelen van het programma zijn nog in uitvoering en daarom zijn nog geen effectevaluaties beschikbaar. Er kunnen dan ook in het kader van deze audit alleen indicatieve uitspraken worden gedaan over effecten van het programma.

Ten aanzien van de kerndoelen wordt naar aanleiding van de audit de conclusie getrokken dat een veranderingsproces op gang is gebracht dat bijdraagt aan de realisatie van de meeste kerndoelen van het programma. De audit doet een aantal aanbevelingen. Op basis van deze aanbevelingen is een herijkt uitvoeringsprogramma UJC 2011 opgesteld waarop de stuurgroep UJC eind maart 2011 haar advies heeft gegeven.

Op grond van het Coalitieakkoord 2011-2015 van april 2011 zal GS een nieuwe afweging maken voor het uitvoeringsprogramma UJC 2011 en bezien welke activiteiten in 2011 in dit kader zullen worden voortgezet.

3.2.3 Ontwikkeling en resultaat per programmalijn

Preventie en vroegsignalering

De uitvoering van de programmalijn preventie loopt globaal volgens plan. Elke gemeente heeft eind 2011 een CJG. De samenwerking tussen gemeenten in regionaal verband is op dit onderwerp sterk toegenomen. Er is vertraging opgelopen in het maken van afspraken met gemeenten over aanscherping van het hulpaanbod en inzet van effectieve interventies met het oog op het verminderen van de druk op zware jeugdzorg. Dat komt door de vertraagde uitvoering van het afsprakenkader. Daardoor is de inzet van effectieve interventies uitgesteld tot voorjaar 2011.

Onderwijs

De programmalijn Onderwijs heeft na een grondige inventarisatie en aanscherping van de doelen in het programmaplan UJC nu concrete acties op stapel staan. Gelet op de grote rol die het onderwijs kan spelen bij preventie en vroegsignalering van problemen, is het belangrijk dat de bijgestelde activiteiten in deze programmalijn worden uitgevoerd in 2011.

Diversiteit

Binnen de programmalijn Diversiteit is er voor een deel bijgedragen aan een betere toegankelijkheid van de Utrechtse Jeugdzorg voor de doelgroep jeugdigen met ouders van een buitenlandse afkomst. Het diversiteitsbeleid staat op de agenda van alle instellingen en er wordt op onderdelen uitvoering aan gegeven. Enkele instellingen zijn aan het bekijken hoe ze diversiteitsbeleid consequent kunnen doorvoeren in hun gehele organisatie.

Vraagsturing

De activiteiten van programmalijn Vraagsturing zijn grotendeels gerealiseerd; de indicatiestelling is onder invloed van het landelijke verbeteringstraject sterk verbeterd. In dit traject zijn het gebruik van instrumenten en de vraaggerichtheid van de indicatiestelling meegenomen. Er is een goede basis gelegd voor de vraag-aanbodanalyse. Het (sleutel-)project Signs of Safety is gestart. Medio 2011 zal daar een voortgangsrapportage over beschikbaar zijn. Verbetering van de informatievoorziening is onderdeel geworden van de reguliere activiteiten van de jeugdzorginstellingen.

Ketenzorg

De uitvoering van programmalijn Ketenzorg verloopt globaal volgens plan. De pilot 1Kind,1Plan heeft goede resultaten en heeft zich aangesloten bij de CJG ontwikkeling (lijn 1). Bij de pilots nazorg is enige vertraging aan meldingen, maar herstel wordt voorzien. Bij het onderwerp uniform ketenaanbod in beeld wordt na een gedegen onderzoek een vervolg, dan wel het stopzetten van dit onderdeel beoogd.

Kwaliteit/zorgvernieuwing

De uitvoering binnen programmalijn Kwaliteit/Zorgvernieuwing verloopt over het algemeen goed, zeker wanneer bezien wordt dat dit een complexe opdracht omvat die door de vele zorgaanbieders voortvarend maar met af en toe wat vertraging is opgepakt. Vertraging wordt tevens gesignaleerd op die onderdelen waarbij de combinatie met het Afsprakenkader is beoogd.

3.3 Afsprakenkader rijk – IPO 2010 - 2011

In december 2009 zijn Minister Rouvoet en de provincies/stadsregio's het Afsprakenkader jeugdzorg 2010-2011 overeen gekomen. Redenen om tot dit Afsprakenkader te komen, liggen onder meer in het feit dat er behoefte was aan enerzijds duidelijkheid over het financiële kader en anderzijds de behoefte om richting te geven aan de gewenste veranderingen in de jeugdzorg.

Doelstellingen

Het Afsprakenkader kent de volgende doelstellingen:

- Een dusdanige samenwerking tussen het gemeentelijk gefinancierde lokale aanbod en het provinciaal gefinancierd aanbod, waardoor de instroom in de jeugdzorg wordt teruggedrongen en de uitstroom uit de jeugdzorg wordt versneld;
- Een efficiency verbetering door inzet van evidenced-based methodieken bij de zorgaanbieders bewerkstelligen;
- Het natuurlijke netwerk van het kind versterken, door de inzet van specifieke methodieken (zoals familienetwerkberaad, Wrap Around Care en Triple-P) en de inzet van aanbod dat een natuurlijke gezinssituatie zoveel mogelijk benadert (pleegzorg en gezinshuizen).

Afspraken

Het Afsprakenkader is uitgewerkt in een achttal kwalitatieve afspraken die - zo is de verwachting - zullen leiden tot meer efficiency en een afname van de druk op de jeugdzorg. Daarnaast zijn twee kwantitatieve afspraken gemaakt.

1. Provincies maken op basis van het afsprakenkader in 2010 resultaatafspraken met hun gemeenten en instellingen jeugdzorg over de inzet in de eerste lijn (WMO/CJG), de tweede lijn (jeugdzorg) en op het raakvlak daarvan.

Resultaat/stand van zaken

Wij hebben de afgelopen periode geïnvesteerd in de ontwikkeling van het CJG, waarbij is gestreefd waar mogelijk en wenselijk naar uniformiteit. Inmiddels is de front office bij alle gemeenten zo goed als geregeld, de back office vraagt nog de nodige aandacht. Op basis van de behoefte van gemeenten worden er in samenspraak met gemeenten pilots/proeftuinen ontwikkeld. De uitwerking van deze afspraak kan gezien worden als opmaat voor het transitieproces. De inzet van BJU en de aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp zal deel uit gaan maken van de proeftuinen. In het najaar 2010 hebben een aantal brainstormbijeenkomsten met betrokkenen over dit thema plaatsgevonden.

2. Provincies kunnen via regionale afspraken jeugdzorgbudget beschikbaar stellen voor eerstelijnszorg, bijvoorbeeld door gemeenten die een lagere instroom realiseren (gedeeltelijk) financieel te compenseren op basis van inverdieneffecten in de jeugdzorg.

Resultaat/stand van zaken

De provincie koppelt vooralsnog geen jeugdzorgbudget aan inverdieneffecten. De provincie wendt in het kader van "eenheid van taal tussen het lokale en provinciale veld" (project professionalisering, programma UJC) en het stimuleren van zorgvernieuwing en het stimuleren van evidenced-based methodieken in het lokale en provinciale veld (programmaliijn 1 en 6) middelen aan voor het implementeren van methodieken (Triple P, netwerkverkenning, Wrap Around Care en Signs of Safety). Deze middelen worden ingezet als (incidentele) ontwikkelingskosten t.b.v. BJU en de zorgaanbieders, maar zullen ook worden ingezet t.b.v. scholing van lokale aanbieders..

3. Provinciale aanbieders van geïndiceerde ambulante zorg worden door de provincie in staat gesteld tegen betaling door gemeenten - indien gemeenten daar behoefte aan hebben- lichte pedagogische hulp ten behoeve van gemeenten uit te voeren.

Resultaat/stand van zaken

De mogelijkheid voor aanbieders van geïndiceerde ambulante zorg om tegen betaling door gemeenten -indien deze daar behoefte aan hebben- lichte pedagogische hulp ten behoeve van gemeenten uit te

voeren, bestaat al. Indien gemeenten daar meer gebruik van willen maken staat zorgaanbieders dat vrij.

4. Provincies maken het mogelijk dat zorgaanbieders door tussenkomst van bureau jeugdzorg ambulante jeugdzorg zonder indicatiebesluit leveren. Hiermee wordt experimenteerruimte gerealiseerd waarbinnen deze ambulante jeugdzorg in samenhang kan worden gebracht met lichtere vormen van pedagogische begeleiding zoals deze in het kader van de WMO wordt geboden. Doel hiervan is het ontwikkelen van vernieuwend, laagdrempelig en intersectoraal ambulant zorgaanbod op het raakvlak van lokale en provinciale jeugdzorg om het beroep op zwaardere vormen van geïndiceerde jeugdzorg te beperken. Hierover maken provincies en gemeenten concrete afspraken voor 2010 en 2011.

Resultaat/stand van zaken

Het Rijk heeft laten weten dat de doeluitkering aangewend kan worden t.b.v. niet-geïndiceerde zorg. Er vinden nu gesprekken plaats tussen de provincie, BJU en de zorgaanbieders, over welk deel van de ambulante zorg zonder indicatie kan worden aangeboden. Op dit moment zijn er een aantal projecten waarbij ambulante hulp kan worden ingezet met een lichte, vereenvoudigde indicatiestellingprocedure.

5. Op basis van de uitkomsten van de inventarisatie door IPO en J&G van de kwalitatieve en kwantitatieve knelpunten bij de uitstroom uit de geïndiceerde jeugdzorg maken provincies concrete afspraken met gemeenten over de beschikbaarheid van de noodzakelijke vormen van nazorg in het gemeentelijke veld.

Resultaat/stand van zaken

Landelijk heeft een inventarisatie plaatsgevonden (mede op basis van input Utrechtse jeugdzorgorganisaties). De uitkomsten worden op korte termijn tussen het ministerie en het IPO besproken. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden bij Utrechtse zorgaanbieders over de kwalitatieve en kwantitatieve knelpunten bij uitstroom. Deze inventarisatie wordt meegenomen in de uitwerking van het project nazorg (programmaliijn 5 UJC). Verschillende deelprojecten leiden tot een adviesplan. Met deze aanbevelingen wordt in een later stadium concrete afspraken gemaakt met betrokken instellingen en gemeenten.

6. Provincies en stadsregio's doen een uiterste inspanning om bovenop de efficiencyverbetering van gemiddeld 17% die in de afgelopen drie jaar is behaald over 2010 en 2011 per jaar nog een verdere efficiencywinst te behalen

Resultaat/stand van zaken

De provincie maakt afspraken met aanbieders van Jeugd- en Opvoedhulp over absorptie van de vraag, wanneer de groei groter is dan 5%.

De provincie zal in het kader van de invoering van p*q over gaan tot trajectfinanciering.

7. Provincies en instellingen spannen zich in om meer omschakeling van (dure) residentiële zorg naar pleegzorg en gezinshuizen mogelijk te maken.

Resultaat/stand van zaken

Door het inzetten van specifieke interventies ten behoeve van pleegzorg, wordt pleegzorg ook beschikbaar voor doelgroepen die nu als te zwaar worden beschouwd voor deze hulpvariant.

Inventarisatie van deze doelgroepen en gewenst aanbod op dit moment in uitvoering.

Er zal een project worden gestart gericht op ondersteuning van biologische ouders ten behoeve van acceptatie van het pleeggezin (opvoedingsvariant). De verwachting is dat dit de uitval uit pleegzorg verlaagt. Wij hebben begin 2011 middelen ingezet om extra pleegzorgplaatsingen te realiseren.

8. Provincies stimuleren zorgaanbieders dat deze meer inzetten op het werken met evidence-based en practic- based methoden

Resultaat/stand van zaken

Als onderdeel van UJC lijn 6 wordt het huidige aanbod conform de effectiviteitsladder van het NJI beschreven. Bij de zorgaanbieders is het Praktijk Gestuurd Effect Onderzoek geïmplementeerd en wordt de methode evaluatie via een pilot geïntroduceerd. Daarna zullen alle zorgaanbieders ook de via de methode evaluatie blijvend het jeugdzorgaanbod beoordelen, aanpassen en beschrijven. Met stimuleringsmaatregelen is ombouw of aanpassing van bestaand aanbod naar aanbod van methodieken uit de databank effectieve interventies (NJI) gerealiseerd of in uitvoering. Binnen de provincie worden daarmee ketenbrede evidence- en practicebased methodieken ingezet.

Overige (kwantitatieve) afspraken

In het Afsprakenkader zijn tevens de volgende afspraken gemaakt:

- De inzet is dat kinderen binnen negen weken worden geholpen. Langer wachten kan als dat volgens BJZ inhoudelijk verantwoord is;
- Aan kinderen bij wie de veiligheid in het geding is en kinderen in crisissituaties wordt direct de geïndiceerde zorg geboden.

4. ‘Samen verder.....’

De plannen van het Rijk voor de decentralisatie (transitie) van de zorg voor de jeugd (jeugdzorg, onderkant van de arbeidsmarkt, passend onderwijs) zorgen ervoor dat alle gemeenten zich voorbereiden op uitbreiding en diepgaande verandering van dit beleidsterreinen. Zoals eerder aangegeven komt de hele jeugdketen onder de verantwoordelijkheid van (samenwerkende) gemeenten en ook de aanpalende beleidsterreinen zullen ingezet moeten worden om de tweeledige doelstelling te bereiken: enerzijds een kwalitatieve verbetering van de jeugdzorgketen, anderzijds het aanzienlijk reduceren van de kosten. De afspraken worden vastgelegd in een *Bestuursakkoord Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen*. Op het moment van schrijven van deze Kaderbrief is het concept Bestuursakkoord 2011 – 2015 door de onderhandelaars ondertekend.

Het kind centraal betekent de transitie ‘gezamenlijk ontwikkelen’ samen verder met gemeenten en andere partijen. Alleen in een goed samenwerkingsproces zal het mogelijk zijn de zorg voor de jeugd zodanig te organiseren dan de efficiency sterk verbeterd wordt en inverdieneffecten gerealiseerd worden.

Gemeenten

Alle gemeenten in de provincie Utrecht zijn zich aan het bezinnen op deze veranderingen. In een bijeenkomst voor wethouders in februari in het kader van het UJC bleek dat alle gemeenten grote behoefte hebben aan kennis over de verschillende aspecten van de provinciale jeugdzorg. Gemeenten vragen aan de provincie nauwe betrokkenheid bij het transitieproces. Op dit moment zijn de gemeenten bezig hun visie op zorg voor de jeugd te ontwikkelen.

Een aantal gemeenten wil zich nu al zo snel en goed mogelijk voorbereiden op de transitie van de jeugdzorg door middel van pilots/proeftuinen binnen het Afsprakenkader. Diverse (samenwerkende) gemeenten willen graag starten om op lokaal niveau te experimenteren met het terugdringen van gespecialiseerde zorg, een betere aansluiting van eerste en tweedelijns zorg voor de jeugd te realiseren en de kosten reduceren. Hierbij vragen ze om expertise van de provincie. Het tempo waarin bij gemeenten de ontwikkelingen plaatsvinden is verschillend. Om elkaar te informeren over de verschillende ontwikkelingen en waar nodig af te stemmen, hebben de gemeenten binnen de provincie Utrecht de eerste stap gezet op weg naar een *procescoördinatiegroep*, bestaande uit wethouders van vijf regio's. De provincie zal bij dit overleg aansluiten en een belangrijke inbreng hebben.

Zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg

Zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg bereiden zich vanuit hun eigen positie voor op de transitie, die voor hen grote gevolgen zal hebben. Wij voeren in IPO-verband een nieuw (financieel) sturingsmodel (p*q+e) in dat een omslag vraagt van de bedrijfsvoering en de cultuur van zorgaanbieders en willen transparantie met betrekking tot aanbod en bekostiging van zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg. In dit kader zetten wij ons ook in om pleegzorg en (licht) ambulante zorg te versterken, de instroom in de gespecialiseerde jeugdzorg verminderen en de uitstroom uit de jeugdzorg versnellen. Dit is ook conform het Afsprakenkader.

Provincie

Het is in het belang van het kind dat er een verantwoorde overdracht plaatsvindt van de provinciale jeugdzorg naar gemeenten. Onze inzet zal een voortzetting zijn van de activiteiten die een stelselonafhankelijke inhoudelijke verbetering tot doel hebben. Wij zullen de transitie samen met gemeenten en andere partijen vormgeven en komen na de zomer met een opzet voor een transitieplan.

Wij hanteren de volgende uitgangspunten ten behoeve van het transitieproces:

- De provincie blijft zeker tot 2014/2016 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet op de Jeugdzorg.
- De huidige kwaliteit van de gespecialiseerde zorg blijft gewaarborgd.
- Continuïteit van zorg is gegarandeerd tijdens de transitieperiode.

- Resultaten van het zorgvernieuwingsproces dat door het UJC is gestart, wordt in het transitieproces meegenomen.
- De provinciale jeugdzorg zal in zijn geheel overgaan naar de gemeenten; werkende weg zal blijken welke obstakels hiervoor overwonnen moeten worden.
- De CJG's zijn de spil in de toekomstige zorg. Zij moeten hun rol waar kunnen maken als 'opvoedpoli'.
- De aansluiting van de gespecialiseerde zorg op het lokale veld moet optimaal zijn.
- Voor het huidige team jeugdzorg (10 fte) wordt een zorgvuldige overgangprocedure ontwikkeld.
- De provincie heeft oog voor de positie van Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders in het transitieproces.

5. Waar zetten wij op in 2012?

Zoals eerder aangegeven is, zal onze inzet er vooral op gericht zijn om die activiteiten voort te zetten die een stelselonafhankelijke inhoudelijke verbetering tot doel hebben

5.1 Regulier – wettelijk taken

Wij stimuleren de verdere flexibilisering van de reguliere middelen door middel van aanpassing van onze subsidievoorwaarden en passen dit in de bekostigingssystematiek voor aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp in.

Op dit moment ligt een aantal scenario's voor, met betrekking tot de wijze waarop wij middels onze subsidierelatie, de zorg voor 2012 willen gaan 'inkopen'. Eén van de doelstellingen is te komen tot een meer flexibel zorgaanbod dat beter aansluit op de vraag.

Alle betrokken partijen worden frequent geïnformeerd over de voortgang inzake p*_q+e. Er vindt periodiek monitoring plaats van de prestaties van de aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp op basis van (een aantal van) de prestatie-indicatoren.

Het instrument dat nodig is om, op basis van de gemeten aard en ernst van de problematiek, te komen tot een benodigde zorgintensiteit en dito standaardtarief is thans in de maak. Daarna dient de nieuwe bekostigingssystematiek zijn beslag te vinden in uitvoeringsplan, subsidieaanschrijving en – beschikking. Ook voor 2012 worden nieuwe doelstellingen ten aanzien van het begrip 'effectieve uitstroom' geformuleerd.

Wij geven een impuls aan de verbeteringen van het jeugdzorgstelsel gericht op de aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp en BJU door:

- Het initiëren van een onderzoek naar scenario's met betrekking tot de kosten van huisvesting bij terugdringen residentiële jeugdzorg ten gunste van pleegzorg en (licht)ambulante zorg;
- Het investeren in gewenste ontwikkelingen bij zorgaanbieders: het terugdringen van residentieel aanbod bij de zorgaanbieders, door ombouw en inzet effectieve ambulante interventies;
- Het ondersteunen van kleinere projecten die bijdragen aan de doelstellingen van het afsprakenkader, zoals het ontwikkelen van indicatievrije trajecten;
- Investeren in efficiencyverbetering van de processen van zorgaanbieders.

5.2 Borging van bestaande kennis en expertise: kennisoverdracht en kennisdeling

De provincie zal - vanuit haar huidige verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg - in samenwerking met BJU en de Utrechtse aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp, haar kennis en expertise van de geïndiceerde jeugdzorg gestructureerd ter beschikking stellen.

De provincie wil kennis en informatie gestructureerd ter beschikking stellen aan de gemeenten. Daartoe zullen wij enerzijds inventariseren welke informatiebehoefte de gemeenten hebben, anderzijds inventariseren welke informatie Bureau Jeugdzorg en de Utrechtse jeugdzorgaanbieders als wezenlijk zien om gebundeld over te dragen en welke rol zij daarbij voor zichzelf zien weggelegd.

Ten ondersteuning hiervan gaan wij:

- Beleidsinformatie verzamelen (afspraken met bureau jeugdzorg) en up-to-date houden;
- Kennisoverdrachtmomenten organiseren; gedacht wordt aan vormen als cursussen, kennisateliers, masterclasses of werkconferenties voor ambtenaren en wethouders van gemeenten.

5.3 Uitwerking en vervolg afsprakenkader: samenwerking en afspraken met gemeenten

Wij ondersteunen activiteiten vanuit de bestaande kaders (afsprakenkader, bestuursakkoord), zoals door gemeenten op te zetten proeftuinen die onder meer tot doel hebben het preventieve voorveld te versterken en een zodanige logistieke en inhoudelijke samenwerking tussen het gemeentelijk gefinancierde lokale aanbod en het provinciaal gefinancierd aanbod te realiseren, dat de instroom in de jeugdzorg wordt teruggedrongen en de uitstroom uit de jeugdzorg wordt versneld.

Als verdere uitwerking van de afspraken uit het afsprakenkader zetten wij in de komende periode (met doorwerking in 2012) op:

- Onderzoek laten uitvoeren: vraag-aanbodanalyse, doelgroepen bepalen waarbij meer ambulante zorg een verlichting van de geïndiceerde jeugdzorg betekent;
- Beperking van de instroom naar de gespecialiseerde jeugdzorg;
- Bijdrage leveren aan structurering van het lokale veld in het kader van bewaken van kwaliteitscriteria;
- Afspraken maken met Bureau Jeugdzorg en zorgaanbieders over participatie in de proeftuinen;
- Meedenken over opvangen aanvangsproblemen die ontstaan door eventuele vergroting druk op de gespecialiseerde zorg door betere lokale structuur;
- Bijdrage aan ontwikkeling van een uniform financiering- en verantwoordingsstelsel, in ieder geval op de regionale schaal;
- Het maken van afspraken met betrokken instellingen en gemeenten.

6. Bijstelling landelijk beleidskader

Het rijk heeft de mogelijkheid om jaarlijks het landelijk beleidskader 2009-2012 bij te stellen. Begin 2011 heeft het rijk aangegeven welke bijstellingen zij verwacht te doen in haar beleidskader. Een aantal bijstellingen is van invloed op de activiteiten en verantwoordelijkheden van de provincie. De bijstellingen die van betekenis zijn voor het uitvoeringsprogramma 2012 of voor de lopende activiteiten, komen hieronder aan de orde.

6.1 Buitenlands en particulier zorgaanbod

Aan de provincies wordt gevraagd toe te zien op de naleving van de afspraken (brief rijk 10-2-2010, JZ/GJ-2986646) ten aanzien van het verantwoorde zorg in het buitenland. Wij zeggen toe op de naleving hiervan toe te zien.

6.2. Terugmelding AMK's

In 2009 heeft de Inspectie onderzoek gedaan naar de handelwijze van AMK's met betrekking het zien en spreken van kinderen naar aanleiding van een melding. De inspectie beveelt aan in het dossier vast te leggen wanneer en waarom wordt afgeweken van het zien of spreken van betrokken kinderen. Het rijk vraagt de provincies toe te zien op de uitvoering van deze aanbeveling. Wij zeggen toe op de naleving van deze aanbeveling toe te zien.

6.3 Toetsende taak en risicomanagement

Eerder hebben wij met BJU afspraken gemaakt over de toetsende taak en het risicomanagement naar aanleiding van de brief van het rijk (9-7-2010 DDS 5654688). Het rijk vraagt om blijvend aandacht te besteden aan de gemaakte afspraken. Wij zullen deze afspraken blijven monitoren, zoals gevraagd.

6.4 Doorlooptijd jeugdbescherming

In het kader van het programma Beter Beschermd zijn er afspraken gemaakt om de doorlooptijden de jeugdbescherming te verkorten. Hierin zijn goede resultaten behaald, maar het einddoel is nog niet gehaald. Voor de realisatie van de normtijd zijn meerdere partijen nodig, waaronder het BJU. Het rijk vraagt de provincies toe te zien op de implementatie van de hernieuwde afspraken om de doorlooptijd te verkorten. De provincie zal hiertoe met BJU afspraken maken, voor zover dit tot de reguliere taak van BJU behoort.

6.5 Caseload gezinsvoogdij

Het rijk vraagt de provincies de in het Convenant afgesproken caseloadnorm van 1:15 aan te houden in de afspraken met Bureau Jeugdzorg. Voor de afspraken met BJU blijft voor ons de Deltamethodiek en de bijbehorende norm van 1:15 uitgangspunt, maar tegelijkertijd constateren wij met BJU dat dit van uit het door het rijk vastgestelde tarief niet haalbaar is om deze norm volledig te halen. In afwachting van (landelijk) onderzoek van de rekenkamer, staan wij BJU toe om met een overbruggingsteam te werken – waarbij de caseload norm van 1:15 voor het grootste deel van de cliënten blijft gewaarborgd. Wij hebben het rijk hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

6.6. Zwerfjongeren

Het rijk vraagt aan provincies een actieve bijdrage te leveren aan de integrale aanpak van zwerfjongerenproblematiek. In ons beleid en uitvoering – mede in het kader van het UJC – wordt veel aandacht besteed aan een goede en integrale zorg voor deze doelgroep. Hiermee voldoen wij aan het verzoek van het rijk.

6.6 Vrouwenopvang

Het rijk vraagt aandacht voor de financiering van buitenprovinciale plaatsingen voor vrouwen die op grond van veiligheid moeten verblijven in voorzieningen buiten de provincie van herkomst. Wij financieren buitenprovinciale plaatsingen als de reguliere afspraken met de andere provincies daar niet in voorzien en de zorg nodig is, zeker in de situaties waar de veiligheid van moeder en/of kind in het geding is.

7. Financieel kader 2012

Het budget voor jeugdzorg wordt opgebouwd uit twee bronnen:

- De doeluitkering van het rijk;
- De autonome middelen.

De Doeluitkering van het rijk

Vooralsnog is het uitgangspunt voor 2012 de doeluitkering van 2011.

Dat komt neer op:

(bedragen x € 1.000)

	Provincie	LWI (SGJ)	Totaal
Uitkering VWS t.b.v. zorgaanbod en Bureau Jeugdzorg	81.045	6.078	87.123
Uitkering Justitie	18.102	4.001	22.103
Totaal doeluitkering	<u>99.147</u>	<u>10.079</u>	<u>109.226</u>

Verwachte aanpassingen:

- De doeluitkering zal in 2011 nog aangepast worden met de OVA, een compensatie voor arbeidskostenontwikkeling.
- Het aandeel van de provincie Utrecht in het totaal beschikbare budget zal bijgesteld worden als gevolg van een aanpassing van de verdeelsystematiek. Nog niet zeker is per wanneer de wijziging doorgevoerd zal worden. Het percentage voor de Provincie Utrecht zal hoger worden.
- Alle Landelijk Werkende Instellingen worden ingaande 2012 gedecentraliseerd. Voor 2012 zal het budget verdeeld worden op basis van het historisch gebruik, vanaf 2013 wordt het budget toegevoegd aan de algemene uitkering.

De autonome middelen

Volgens de Programmabegroting 2011 is in 2011 en 2012 aan autonome middelen beschikbaar:

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>toelichting</u>
Structureel	2.939	2.939	
Incidenteel:			
<u>Coalitieakkoord 2008-2011</u>			
Programma Utrechtse Jeugd Centraal	3.634	pm	1
Cliëntenplatform	90	-	2
Bestrijding wachtlijsten	1.295		3
<u>Voorjaarsnota 2009:</u>			
Cliëntenplatform		90	2
Afschaffen eigen bijdrage jongeren	130	-	4
Totaal autonome middelen	<u>8.088</u>	<u>3.029</u>	

¹ ovd = opgenomen in het Overdrachtsdocument

Toelichting

1. Programma Utrechtse Jeugd Centraal

Van het budget 2010 voor de uitvoering van het UJC is ca € 6,2 mln niet besteed. Deels betreft dit subsidies en opdrachten die in 2010 uitgezet zijn, maar nog niet tot betaling geleid hebben. Dit bedrag zal in de loop van 2011 toegevoegd worden aan het begrote budget 2011 ad € 3,6 mln. In totaal is in 2011 € 9,8 mln beschikbaar.

Voor 2012 is pm opgenomen, het budget zal bepaald worden door de overlopende subsidies en opdrachten uit 2011.

[noot: de CA-projecten worden op 'out-of-pocket'-basis opgenomen in de jaarrekening, niet op vastgelegde verplichtingen]

2. Cliëntenplatform

De realisatie van een provinciaal cliëntenplatform wordt voor de helft gefinancierd uit de (incidentele) middelen coalitieakkoord 2008-2011. Voor 2012 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld met de Voorjaarsnota 2009. Het contract met de huidige uitvoerder loopt af, in de loop van 2011 zal besluitvorming plaatsvinden over vorm en financiering in 2012 en verder.

3. Bestrijding wachtlijsten

In het Overdrachtsdocument (OVD) is aangegeven dat het wenselijk is de incidentele middelen voor bestrijding van de wachtlijsten ad € 1,3 mln te continueren voor de jaren 2012-2015. Overweging hierbij is, dat dit bedrag besteed wordt aan extra capaciteit aan zorg bij Bureau Jeugdzorg en de aanbieders van Jeugd- en Opvoedhulp.

Het nieuwe college van Gedeputeerde Staten heeft nog geen definitief besluit genomen over dit onderdeel van het OVD.

4. Afschaffen eigen bijdrage jongeren

Inmiddels zijn de eigen bijdragenregelingen door de aanbieder van Jeugd- en Opvoedhulp afgeschaft. Financiering van de compensatie kan vanaf 2012 uit de doeluitkering.